บทความวิจัย

ความรู้และความเข้าใจสื่อของครูที่มีผลต่อการเข้าร่วมของนักเรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไปของโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

อมร มากดี[1], ภานุมาศ จินารัตน์[2], ศุภชัย ผ่องราศี[3], รุจิกร แก้วเนตร[4], ภูมิชาย สิมมาเคน[5]*

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น[1-5]*

อีเมล: Amon.m@umt.ac.th [1], Panumas.j@umt.ac.th [2], Supachai.p@umt.ac.th[3], Rujikon.k@umt.ac.th [4] , Phumichai.s@umt.ac.th [5]*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอิทธิพลของความรู้และคามเข้าใจสื่อของครูที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมของนักเรียน 2) ศึกษาอิทธิพลของความรู้และความเข้าใจสื่อของครูที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไป เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน จำนวน 370 คน เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะในโรงเรียนเอกชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และนำมาวิเคราะห์วิเคราะห์ผลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ

ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความรู้และความเข้าใจสื่อในด้านทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประเมิน และทักษะการเข้าถึง มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลทดสอบ F = 180.64 (Sig. 000) กับมีสัมประสิทธิ์ทำนายผลที่ .67 ความคลาดเคลื่อนสะสมเท่ากับ .22 รวมถึงมีความเป็นอิสระของตัวแปรเหตุที่ค่า Durbin-Watson 1.84 นอกจากนี้ องค์ประกอบของความรู้และความเข้าใจสื่อในด้านทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประเมิน ทักษะการมีส่วนร่วม และทักษะการเข้าถึง มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไป ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลทดสอบ F = 92.29 (Sig. 000) กับมีสัมประสิทธิ์ทำนายผลที่ .56 ความคลาดเคลื่อนสะสมเท่ากับ .23 รวมถึงมีความเป็นอิสระของตัวแปรเหตุที่ค่า Durbin-Watson 1.50 ผลการวิจัยได้นำเสนอว่า ความรู้และความเข้าใจสื่อของครูสามารถทำให้เกิดการเข้าร่วมของนักเรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไปในโรงเรียนเอกชน

คำสำคัญ: ความรู้และความเข้าใจสื่อ, การเข้าร่วมของนักเรียน, ผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไป

Received: 2 February, 2026, Revised: 23 February, 2026, Accepted: 26 February, 2026

*** Corresponding author**

Copyright © Eastern University of Management and Technology

THE AFFECTING OF TEACHER'S MEDIA LITERACY ON STUDENTS ENGAGEMENT AND GENERIC LEARNING OUTCOMES OF PRIVATE SCHOOLS IN LOWER NORTHEASTERN REGION

Amorn Makdee[1], Panumas Jinarat [2], Supachai Phongrasi [3],*
Rujikon Kaewnet[4], Phumichai Simmaken[5]
The Eastern University of Management and Technology[1-5]*
Email: Amon.m@umt.ac.th [1], Panumas.j@umt.ac.th [2], Supachai.p@umt.ac.th[3],*
Rujikon.k@umt.ac.th [4] , Phumichai.s@umt.ac.th [5]

Abstract

This quantitative research aimed to: 1) investigate the influence of teachers' media knowledge and understanding on student engagement, and 2) examine the influence of teachers' media knowledge and understanding on general learning outcomes. Data were collected from a purposive sample of 370 administrators and teachers from private schools specifically in the lower northeastern region. The data were analyzed using multiple regression analysis.

The findings indicate that the components of media literacy in terms of analytical skill, communication skill, evaluation skill and accessibility skill influenced significantly and simultaneously to students engagement at F = 180.64 (Sig .000), R2 = .67, Std. error = .22 and Durbin-Watson = 1.84. Moreover, five components of media literacy such as analytical skill, communication skill, evaluation skill, participative skill and accessibility skill influenced significantly and simultaneously to generic learning outcomes at F = 92.29 (Sig .000), R2 = .56, Std. error = .23 and Durbin-Watson = 1.50. These findings suggest that teacher's media literacy could foster students engagement and generic learning outcomes in private schools.

Keywords: Teacher's Media Literacy, Students Engagement, Generic Learning Outcomes

*** Corresponding author**

Copyright © Eastern University of Management and Technology

บทนำ (Introduction)

สื่อ (Media) เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทุกมิติรวมทั้งทางการศึกษา เนื่องจากสื่อเป็นผลผลิตของความต้องการในการสื่อสารของบุคคลและเป็นการเติมเต็มของการใช้งานในด้านการรวบรวมข่าว ข้อมูลและความบันเทิง นอกจากนี้ สื่อยังเป็นการนำเสนอข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ไปยังชนรุ่นหลัง การเข้าถึงเป็นคุณสมบัติหนึ่งของความรู้และข้อมูลที่ถูกพิมพ์หรืออยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกมิติของสังคม สื่อไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่การส่งผ่านข้อมูลหรือเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงบริบททางการศึกษา สื่อทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ ข่าวสาร และการเรียนรู้ระหว่างคนต่างรุ่นผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Udo et al., 2022) อย่างไรก็ตาม ในระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีและระบบดิจิทัล (DICT) เข้ามาบูรณาการอย่างเต็มรูปแบบ บทบาทของทั้งครูและนักเรียนจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ การเรียนรู้ออนไลน์ได้เข้ามาทลายข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์ แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างความท้าทายใหม่ในการสร้างความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนเกิดความผูกพันและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Ruiz, 2021; Xu et al., 2020)

ปัจจัยวิกฤตที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษายุคใหม่ คือ ความรู้และความเข้าใจสื่อ (Media Literacy) ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึง วิเคราะห์ ตีความ และประเมินคุณค่าของข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยไม่ถูกครอบงำจากอิทธิพลของสื่อหรือข่าวปลอม (Li, 2022; Zeynep et al., 2024) สำหรับครูผู้สอน ความรู้เท่าทันสื่อไม่เพียงแต่เป็นเกราะป้องกันตนเองจากการบิดเบือนข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจ (Motivation) ความรอบรู้ในตนเอง (Self-Efficacy) และการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญของการเรียนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centred Learning)

นอกเหนือจากบทบาทของครูแล้ว การเข้าร่วมของนักเรียน (Student Engagement) ยังถูกระบุว่าเป็นปัจจัยชี้วัดความสำเร็จทางวิชาการ (Academic Performance) ที่สำคัญยิ่ง การเข้าร่วมนี้ครอบคลุมทั้งในมิติทางพฤติกรรม (Behavioral) อารมณ์ (Emotional) การเรียนรู้ (Cognitive) และการแสดงออกของตัวแทน (Agentic) (Subramaniam & Muniandy, 2017) หากนักเรียนมีความผูกพันและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนา ผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไป (Generic Learning Outcomes) ซึ่งประกอบด้วยทักษะสำคัญที่จำเป็นต่ออนาคต เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการกำกับตนเอง (Young & Chapman, 2010) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความรู้เท่าทันสื่อและการมีส่วนร่วมของนักเรียนจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติพบว่ายังมีความซับซ้อนและช่องว่างในการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสังคมและเศรษฐกิจ การเข้าถึงสื่อและการสร้างความร่วมมือในชั้นเรียนดิจิทัลอาจมีอุปสรรคที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ความรู้และความเข้าใจสื่อของครู มีอิทธิพลและส่งผลอย่างไรต่อระดับการเข้าร่วมของนักเรียน รวมถึงการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไปของผู้เรียน

เหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจดำเนินงานวิจัยเรื่องนี้ เนื่องจากต้องการค้นหาแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของครูผู้สอนให้มีความเชี่ยวชาญด้านสื่อและข้อมูล (Media and Information Literacy) เพื่อนำไปสู่การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับการเรียนรู้ (Engagement) อย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไปที่ตอบโจทย์ความต้องการของศตวรรษที่ 21 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Copyright © Eastern University of Management and Technology

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรและปรับปรุงระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้และคามเข้าใจสื่อของครูที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้และความเข้าใจสื่อของครูที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไป

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

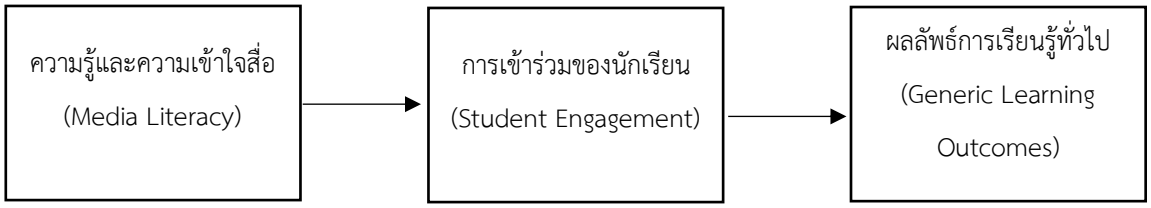

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีวิจัย (Research Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชน จำนวนทั้งหมด 9,981 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) คือ ผู้บริหารและครูเอกชน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ Krecie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 370 คน เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดมาตรวัด 5 ระดับ ต่อไปนี้

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบคุณภาพเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามสัดส่วนจำนวนตัวแปรและเกณฑ์ความเชื่อมั่น โดยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างผ่านค่า KMO ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป และน้ำหนักปัจจัยไม่น้อยกว่า 0.50 ร่วมกับการวิเคราะห์ Generalized Least Squares เพื่อทดสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ ขณะที่ความเชื่อมั่นพิจารณาจากค่า

Copyright © Eastern University of Management and Technology

สัมประสิทธิ์อัลฟ่าตั้งแต่ 0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อไม่ต่ำกว่า 0.30 เพื่อยืนยันความคงเส้นคงวาของตัววัด สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานร่วมกับผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่ผ่านขั้นตอนการขออนุญาต ติดตามผล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 เพื่อความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์ผลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise เพื่อคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป (ยุทธ ไกยวรรณ, 2556)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ตารางที่ 2 อิทธิพลองค์ประกอบความรู้ความเข้าใจสื่อต่อการเข้าร่วมนักเรียน STE

Predictor	B	Std error	Beta	t-test	P value
ค่าคงที่	0.86	0.13	-	6.52	0.000
ทักษะการวิเคราะห์ ANS	0.28	0.03	0.35	7.53***	0.000
ทักษะการสื่อสาร CS	0.23	0.03	0.29	6.57***	0.000
ทักษะการประเมิน ES	0.19	0.03	0.22	5.43***	0.000
ทักษะการเข้าถึง AS	0.07	0.03	0.09	2.27*	0.000
Tolerance 0.43-0.56 VIF 1.77-2.32 Collinearity 0.13-0.85 Durbin-Watson 1.84					
R = 0.82 R^2 = 0.67 Std error 0.22 F = 180.64 Sig. 000, P Value ***0.00, *0.05					

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย องค์ประกอบทักษะการวิเคราะห์มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมของนักเรียน พบว่า ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประเมิน และทักษะการเข้าถึง ที่ร่วมกันพยากรณ์องค์ประกอบทักษะการวิเคราะห์มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 67 (R^2 = 0.67) ได้สมการพยากรณ์ต่อไปนี้

STE = .35ANS+.29CS+.22ES+.09AS

ดังนั้น สรุปว่าการเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 ของผลการเรียนรู้ทั่วไปของนักเรียนเป็นผลเกิดจากการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ของครู กับอีกร้อยละ 24 เกิดจากการพัฒนาทักษะการสื่อสาร และร้อยละ 17 ที่เพิ่มขึ้นเกิดจากการยกระดับทักษะการประเมิน กับร้อยละ 17 เป็นผลจากการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม รวมถึงอีกร้อยละ 9 เกิดจากการพัฒนาทักษะการเข้าถึงของครู และทั้งหมดรวมกันแล้วมีผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ทั่วไปของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองได้สำหรับครูเอกชน ตามแนวปฏิบัติต่อไปนี้

1) ฝึกฝนทักษะการเล่าเรื่อง (Storytelling) เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ยากได้ง่ายขึ้น

Copyright © Eastern University of Management and Technology

2) พัฒนาทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนรายบุคคล

3) สร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิพากษ์ (Critical Thinking) มากกว่าการท่องจำ

4) ใช้การประเมินที่หลากหลาย ไม่ใช่แค่ข้อสอบ เช่น การสังเกตพฤติกรรม หรือการให้เพื่อนประเมินเพื่อน

5) เลือกใช้ Platform การเรียนรู้ที่เข้าถึงง่ายและทันสมัย เพื่อลดอุปสรรคในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน

สอดคล้องกับข้อสรุปเชิงวิชาการที่ว่า แนวคิดของความรู้และความเข้าใจสื่อต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการสร้างสรรค์ข้อความตนเอง ข้อความที่พิมพ์หรือเป็นภาพ ทั้งนี้ ความรู้และความเข้าใจแบบดั้งเดิม (Conventional Media Literacy) เน้นการใช้ที่เหมาะสม ความเข้าใจเนื้อหาสื่อและการบริโภค ซึ่งเป็นทักษะที่หมายถึง เข้าถึง วิเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์การสื่อสารให้บริบทที่แตกต่างกัน (Wallis & Buckingham, 2019) กับของ Tomšič (2023) ได้สรุปความรู้และความเข้าใจสื่อ (Media Literacy) คือความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ข้อความจากสื่อทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อป้องกันตนเองจากการถูกหลอกลวงหรือผลกระทบจากข้อความหรือสื่อที่มีลักษณะหลอกลวง เช่น ข่าวปลอมและข้อมูลผิดพลาด การรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นการป้องกันที่สำคัญจากพวกปรากฏการณ์ด้านลบของสื่อ เช่น การบิดเบือนข้อมูลและข่าวปลอม และข้อสรุปของ จินตนา ตันสุวรรณนนท์ (2559) ความรู้และความเข้าใจสื่อ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมินและสร้างเนื้อหาสื่อ ในรูปแบบที่หลากหลายด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อโดยไม่ถูกครอบงำ จากสื่อ และสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจของตนเพื่อให้สามารถใช้สื่อเป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งต่อตนเองครอบครัว ชุมชนและสังคม และกฤษณพร ประสิทธิ์วิเศษ (2561) อธิบายความรู้และความเข้าใจสื่อ คือการมีทักษะ การรู้เท่าทันสื่ออย่างรู้ตัวการที่บุคคลจะรับสื่ออย่างตื่นตัวนั้น ต้องมีความสามารถ ตีความ วิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ สามารถตอบโต้กับสื่อได้อย่างมีสติและรู้ตัว ตลอดจนสามารถตั้งคำถามว่าสื่อถูกสร้างขึ้นอย่างไร

ดังนั้น สรุปผลการวิจัยได้ว่า องค์ประกอบความรู้และความเข้าใจสื่อของครูเอกชนมีอิทธิพลต่อทั้งการเข้าร่วมของนักเรียน และผลการเรียนรู้ทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประเมิน ทักษะการมีส่วนร่วมและทักษะการเข้าถึง ซึ่งกลายเป็นปัจจัยเหตุให้นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองได้สำหรับครูเอกชน โดยที่ความรู้ความเข้าใจสื่อมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อการเข้าร่วมของนักเรียน และผลการเรียนรู้ทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลวิจัยที่สรุปได้ว่า องค์ประกอบความรู้และความเข้าใจสื่อของครูเอกชนมีอิทธิพลต่อทั้งการเข้าร่วมของนักเรียนและผลการเรียนรู้ทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประเมิน ทักษะการมีส่วนร่วมและทักษะการเข้าถึง ซึ่งกลายเป็นปัจจัยเหตุให้นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองได้สำหรับครูเอกชนนั้นมีแนวปฏิบัติที่นำไปพัฒนาแล้วมีสภาพที่สอดคล้องกับการศึกษาปัจจุบันนี้มาก ประกอบด้วย

1) พัฒนาความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลและแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เพื่อค้นหาแหล่งข้อมูลที่ทันสมัยน่าเชื่อถือ และตรงกับความสนใจของนักเรียน

2) ฝึกตั้งคำถามกับสื่อที่นำมาสอน (Critical Thinking) เช่น ใครเป็นเจ้าของสื่อ? มีวัตถุประสงค์แอบแฝงหรือไม่? ข้อมูลนี้มีความลำเอียง (Bias) หรือไม่?

3) ออกแบบการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ "ผลิตสื่อ" ด้วยตนเอง (เช่น Infographic, Video สั้น) แทนการทำรายงานแบบเดิม เพื่อฝึกการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

4) ใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Tools) เพื่อเปิดพื้นที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

Copyright © Eastern University of Management and Technology

รวมถึงการพัฒนาทักษะเหล่านี้ในครูโรงเรียนเอกชน ไม่ได้เป็นเพียงการปรับตัวตามเทคโนโลยีเท่านั้น แต่เป็นการสร้าง "นิเวศการเรียนรู้ใหม่" ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

สอดคล้องกับข้อสรุปที่กล่าวถึงในการจัดการศึกษาท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาควบคู่ไปพร้อมกันทั้งทักษะบริหารและทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หรือปรับใช้ Platform ที่มีอยู่เดิมไปกับการพัฒนาความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผ่านกระบวนการจัดฝึกอบรม จัดประชุมสัมมนาและกิจกรรมอื่นที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการปฏิบัติของครูทั้งโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนรวมไปถึงคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจจากการประกอบวิชาชีพครูอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และด้วยเหตุนี้ปัจจัยสำคัญจึงอยู่ที่ความรอบรู้ด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับนำมาใช้พัฒนาความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของครูผ่านกิจกรรมฝึกอบรม อย่างไรก็ตาม กระแสการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางเทคโนโลยีกระทบต่อรูปแบบและกระบวนการในการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครู ซึ่งเรื่องนี้ Nak-in (2021) อธิบายความฉลาดรอบรู้ด้านเทคโนโลยีว่าเป็นความสามารถด้านสังคม อารมณ์ และการรับรู้ของบุคคลในการนำเอาสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน เช่นการใช้ประโยชน์เพื่อการสื่อสาร ใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ ใช้เชื่อมโยงกับสังคมจริงที่เน้นต้องเน้นทั้งความปลอดภัยจากการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ทั้งนี้เพราะในโลกของข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่อย่างหลากหลายและเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายส่งผลต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการบริโภคข้อมูลรวมไปถึงการพิจารณาไตร่ตรองความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับผ่านสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ และด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มองเห็นถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องไปกับสถานการณ์จริงยุคปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาความฉลาดรอบรู้ด้านเทคโนโลยีของตนเอง โดยเฉพาะความรู้เท่าทันสื่อให้เป็นความฉลาดรอบรู้ด้านเทคโนโลยีแทน ขณะที่ Potter (2010) อธิบายว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัวให้อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยสื่อเทคโนโลยีและ Digital โดยเฉพาะการปรับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล (Access) สืบค้น (Search) และคัดเลือกเอาแต่เฉพาะข้อมูลดีมีประโยชน์มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน (Good selection) ตั้งแต่การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge construct) ไปจนถึงการนำประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพอย่างสร้างสรรค์และเผยแพร่ประโยชน์ต่อสาธารณะชน (Public relation) ทั้งนี้โดยมุ่งนำไปปรับพฤติกรรมของบุคคลและสังคม ส่วนความฉลาดรอบรู้ด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษานั้น Aldhaen (2024) กลับอธิบายว่าเกี่ยวข้องกับบทบาทและพฤติกรรมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน รวมไปถึงการเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีและประกอบด้วย 1) การก้าวให้ทันกับการใช้สื่อดิจิทัล ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลไปกับการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนของตน และ 3) การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมดิจิทัลให้เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และเป็นอิสระของผู้เรียน (Learning culture & free)

นอกจากนั้นแล้ว Zepke (2013) อธิบายว่า การเข้าร่วมของนักเรียนหมายถึงกระบวนการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในด้านพฤติกรรม ปัญญา และอารมณ์ โดยรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ดังนั้นการเข้าร่วมของนักเรียนเป็นกระบวนการที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น ซึ่งการเข้าร่วมเกิดขึ้นจากการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง

Copyright © Eastern University of Management and Technology

คุณภาพการสอน (Teaching Quality) และการเข้าร่วมของนักเรียน (Student Engagement) ในบริบทของการศึกษาอาชีวศึกษา การเข้าร่วมของนักเรียนจึงเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญที่สะท้อนประสิทธิผลการสอน (Teacher Effectiveness)

ความรู้ที่พัฒนาได้

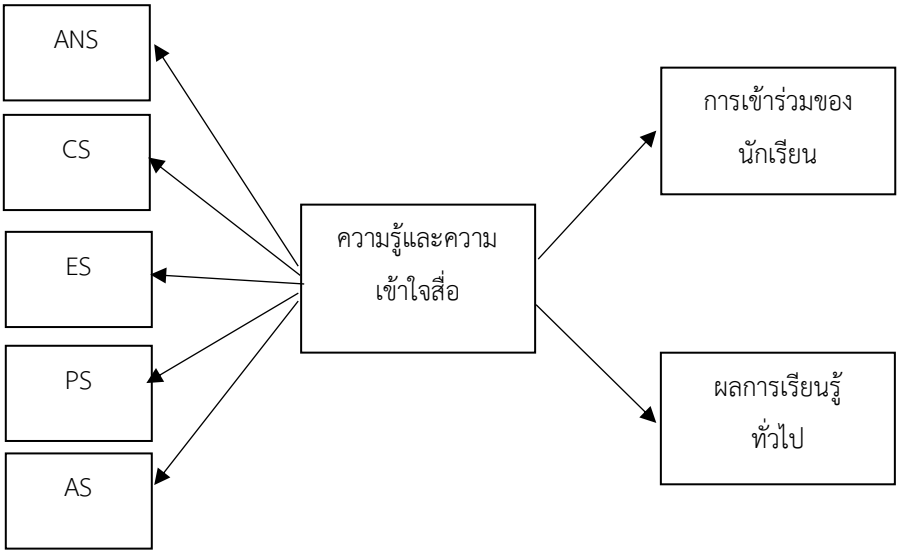

ภาพประกอบที่ 2 การพัฒนาความรู้และความเข้าใจสื่อของครูเอกชน

จากภาพประกอบมีอย่างน้อย 5 แนวทางสำหรับการนำไปพัฒนาตนเองของครูเอกชนให้มีความรู้และความเข้าใจสื่อแล้วมีผลต่อเนื่องไปยังการยกระดับการเข้าร่วมของนักเรียน และการพัฒนาผลการเรียนรู้ทั่วไป โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การประเมิน และการเข้าถึงส่งผลช่วยให้ครูเอกชนได้เข้าไปมีบทบาทการพัฒนาได้ทั้งการเข้าร่วมของนักเรียน และการยกระดับผลการเรียนรู้ทั่วไป เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical analytical Thinking Skills) ความสามารถในการประเมินความไว้วางใจที่มีค่า (Trustworthiness) ของข้อมูลและเหตุผลที่ปราศจากอคติ รวมถึงระเบียบของตนเอง (Self-Regulation) หรือแรงจูงใจเพื่อการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะของงานวิจัย (Limitations and Recommendations)

จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยแนะนำผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่ต้องการพัฒนาความรู้และความเข้าใจสื่อให้มีผลต่อการเข้าร่วมของนักเรียน และผลการเรียนรู้ทั่วไปตามแนวปฏิบัติต่อไปนี้

1. ควรฝึกฝนทักษะการเล่าเรื่องเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ยากได้ง่ายขึ้น
2. ควรพัฒนาทักษะการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนรายบุคคล
3. ควรสร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิดและวิพากษ์มากกว่าการท่องจำ

Copyright © Eastern University of Management and Technology

4. ควรใช้การประเมินที่หลากหลาย ไม่ใช่แค่การสอบ เช่น การสังเกตพฤติกรรมหรือการให้เพื่อนประเมินเพื่อน

5. การเลือกใช้ Platform การเรียนรู้ที่เข้าถึงง่ายและทันสมัย เพื่อลดอุปสรรคในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจสื่อที่มีความสัมพันธ์กับนิเวศการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์ และประสพชัย พสุนนท์. (2561). การสุ่มตัวอย่างและการผสานข้อมูลตามแบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธี, *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12*(29), 147-158.

กฤษณพร ประสิทธิ์วิเศษ. (2561). การรู้ทันสื่อ การรู้ทันตนเองกับพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 37*(1), 200-213.

จินตนา ตันสุวรรณนนท์. (2559). สร้างการรู้เท่าทันสื่อ คือ การพัฒนาคุณภาพสื่อและผู้บริโภคสื่อ ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 9*(2), 89-97.

ประสพชัย พสุนนท์. (2557). ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 27*(1), 144-163.

ปุญญพัฒน์ ไชยเมล์. (2556). การกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับงานวิจัยเชิงพรรณนาในงานสาธารณสุข. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ, 16*(2), 9-18.

ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). *การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 1), กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2568). *สถิติโรงเรียนเอกชน.* สืบค้นจาก https://opec.go.th/

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง*, กรุงเทพฯ: สกศ.

Aldhaen, E. (2024). The influence of digital competence of academicians on students' engagement at university level: moderating effect of the pandemic outbreak", *Competitiveness Review*, 34(1), 51-71.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(1), 607-610.

Li, Z. (2022). Comparison of Chinese and Malaysian Media Literacy: An Analytical Study. *Research ambition: an international multidisciplinary e-journal, 7*(III), 19-21.

Tomšič, M. A. T. E. V. Ž. (2023). Populism, media messaging, and media literacy. *Politics in Central Europe, 19(*1), 455-470.

Nak-in, N. (2021). 8 Skills "Digital Intelligence Quotient" of Students in the Teaching Profession to Citizenship 4.0. *Graduate School Journal Chiang Rai Rajabhat University, 14*(1), 1-11.0

Potter, W. (2010). The state of media literacy. *Journal of Broadcasting & Electronic media*, *54*(4), 675-696.

Copyright © Eastern University of Management and Technology

Ruiz, R.D., (2021). Peirats Chacón, J., y Marín Suelves, D. (2020). Estrategias didácticas digitales: Encuentros entre la investigación y la práctica. Calambur. *Revista Latinoamericana De Tecnología Educativa-RELATEC, 20*(1), 103-104.

Udo, C. S., Nyong, E. B., Afaha, I. J., & Yusuf, S. (2022). *Media Literacy in Library and Information Centres: practical perspectives.* Library Philosophy & Practice.

Subramaniam, S. R., & Muniandy, B. (2017). The effect of flipped classroom on students' engagement. Technology. *Knowledge and Learning*, 24(3), 355-372.

Wallis, R., & Buckingham, D. (2019). Media literacy: The UK's undead cultural policy. *International Journal of Cultural Policy*, *25*(2), 188-203.

Xu, B., Chen, N.S., & Chen, G. (2020). Effects of teacher role on student engagement in WeChat-Based online discussion learning. *Computers & Education, 157*(1), 103956.

Young, J., & Chapman, E. (2010). Generic competency framework: A brief historical overview. *Education Research and Perspectives, 37*(1), 1-24.

Zepke, N. (2013). 2. Student engagement: A complex business supporting the first year experience in tertiary education. *The International Journal of The First Year in Higher Education,* 4(2), 1-14.

Zeynep, Y., Avcı., Ö., Mısırlı., G., & TEKBAŞ. (2024). Media Literacy. *Advances in linguistics and communication studies,* 149-174.

Copyright © Eastern University of Management and Technology